K. SVENSKA VETENSKAPSAKADEMIENS ÅRSBOK FÖR ÅR 1950

SÄRTRYCK

STATENS ETNOGRAFISKA MUSEUM

ÅRSBERÄTTELSE FÖR 1949

STOCKHOLM
ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI AB

D. Statens etnografiska museum.

Personal.

Museets ordinarie personal har icke undergått ändring under året.

Föreståndarebefattningen har under professor LINDBLOMS semester och tjänstledighet (se nedan) upprätthållits av museiassistenten S. LINNÉ.

Forskningsresanden f. d. professorn i Bogotá GUSTAF BOLINDER har tjänstgjort ca sex veckor under hösten, avlönad genom särskilt anslag. Dr. phil. ERNST EMSHEIMER har 1 jan.—30 juni innehaft stipendium för flykting med kompetens för kvalificerat arbete. Den 1 juli tillträdde han befattningen som föreståndare för Musikhistoriska museet. Som arkivarbetare ha tjänstgjort: f. d. professorn i Shanghai YNGVE LAURELL, herr GUSTAF LARSSON och fru FRIDA LEPIK (estniska) under hela året, fru ASTA POHLHAUSEN (från Estland) 13 jan.—30 juli (halvtid) och konstnären RICHARDS PULCINS (lett) 2 febr.—20 april och 21 juni—7 aug. De ha samtliga avlönats genom Arbetsmarknadsstyrelsen. Grevinnan fil. kand. AARE-RUTH MÖRNER har tjänstgjort fr. o. m. 15 nov. (provtjänstgöring).

Lokalförhållanden.

Genom Byggnadsstyrelsens tillmötesgående ha flera av museets lokaler förbättrats. I kanslibyggnadens bottenvåning ha golven isolerats, ett större rum har delats i två rum och väggarna målats. Utställningsbyggnaden har putslagats, målats utvändigt samt försetts med ny portalinfattning och i dess lokal för tillfälliga utställningar ha väggarna fått ny beklädnad samt ommålats och belysningen utökats. Utanför denna byggnad har Byggnadsstyrelsen låtit uppsätta en flaggstång, museet har hittills saknat en sådan. I byggnad 2 har ett lunchrum inrättats och i byggnad 4 ett mörkrum för fotografering.

I slutet av december utrymde Europahjälpen f. d. matinrättningen och därmed har museet äntligen återfått de lokaler (utom vinden i byggnad 4), som militära myndigheter och andra disponerat sedan hösten 1939.

Verksamheten under året.

Föreståndaren har, som vanligt, måst ägna mesta tiden åt löpande ärenden, en omfattande utländsk korrespondens, besökande för rådfrågning och i studiesyfte etc. Han har kompletterat uppgifter i äldre kataloger men tyvärr endast obetydligt hunnit med någon nykatalogisering.

Under tiden 21 mars—26 mars åtnjöt föreståndaren tjänstledighet med bibehållen lön för att deltaga i Internationella Afrika-Institutets exekutiva råds möte i Paris, varvid Musée de l'Homme och andra museer besöktes. Av Kungl. Maj:t erhöll han ett understöd av 200 kr., medan själva resan bekostades av Institutet. 5 sept.—9 sept. företog föreståndaren en inrikes tjänsteresa till museerna i Vänersborg, Göteborg och Växiö för studier av där befintliga etnografiska samlingar, särskilt äldre sådana.

Föreståndaren har fortsatt sin undervisning i allmän och jämförande etnografi vid Stockholms Högskola, i form av seminarieövningar, hållna i museet, 13 under vårterminen och 12 under höstterminen. Missionären BERTIL SÖDERBERG, Svenska Missionsförbundets arbetsfält i franska Kongo, har avlagt fil. lic.-examen i ämnet och dr rer. pol. KARL MALMSTEN, herr LEIF M. TORHEIM (norsk student), fröken SIGRID FRIMAN och fruarna INGA SERNING, EVA LUNDQUIST och HARRIET NYSTRÖM ha tenterat för olika betyg i fil. kand.-examen.

Museiassistenten har i stort sett utfört samma arbeten som föregående år. Under semesterresa till Italien studerade han främst mexikanska arkeologiska samlingar i de etnografiska museerna i Florens och Basel samt mexikanska codexar i Biblioteca Medicea Laurenziana och i Biblioteca Nazionale Centrale i Florens.

Eo. assistenten docenten G. MONTELLS arbetsuppgifter ha som tidigare bestått i föremålsvård, katalogisering, översyn av den permanenta utställningen etc. Museets interna bokföring och övriga ekonomiska angelägenheter ha till stor del fallit på hans lott.

Museibiträdet fröken INGEBORG TÖRNBLOM har i huvudsak utfört samma göromål, som nämnts i föregående års berättelse. Den stora och mångsidiga arbetsbelastning, som vilar på henne i egenskap av museets enda kvinnliga tjänsteman, har nu något lindrats genom det för budgetåret 1949/1950 under ickeordinarie posten beviljade anslaget av 2,200 kr. till lön åt ett deltidsanställt biträde för skrivgöromål o. dyl. Som sådant tjänstgjorde 1 juli—31 aug. fil. kand. B. SÖDERBERG och 1 sept.—31 dec. fil. kand. B. SOMMARSTRÖM. De ha renskrivit kataloger, märkt nyinkomna samlingar m. m.

Museibiträdet G. Nykvist, vaktmästaren G. Holm och värmeledningsskötaren J. Jacobsson ha utfört samma arbeten, som angivits för dem i 1947 års berättelse. Den av herr Nykvist förra året påbörjade omgrupperingen i magasinslokalerna, möjliggjord genom det militära utrymmandet, har fortsatts men är ännu ej fullt avslutad. Den 1 oktober avgick herr Jacobsson med pension och efterträddes som värmeledningsskötare av herr Oscar Lugn. J. är dock fortfarande anställd vid museet, som visningsvakt.

Arbeten av personal, avlönad genom Arbetsmarknadsstyrelsen: dr Emsheimer har fortsatt katalogiseringen av Vega-expeditionens samlingar. Tyvärr hann han icke avsluta arbetet, innan han den 1 juli lämnade museet. Professor Laurell har katalogiserat samlingar, till engelska översatt brev och uppgifter, som begärts från utlandet, läst korrektur m. m. Han förbereder en publikation över sina till museet 1911 från Nordvästaustralien hemförda samlingar.

Fru Lepik har främst lagat textilier, fru Pohlhausen exerperat litteratur, märkt föremål samt översatt brev till tyska och konstnären Pulcins har avbildat föremål för kataloger och publicering. Herr Larsson har i huvudsak utfört samma arbete som föregående år.

Grevinnan Mörner har påbörjat bestämning och katalogisering av museets äldsta samlingar från Brasilien.

Samlingarna.

Årets nyförvärv ha varit goda. Där ej annat särskilt anges, är det i det följande överallt fråga om etnografiskt material.

Gåvor i form av föremål.

Afrika.

Det största förvärvet äro de av professor G. Bolinder hemförda samlingarna från Angola (ca 600 nummer), S. Rhodesia (karanga-folket 108 nr), Swaziland (120 nr) och s. Portugisiska Östafrika (chopi-folket 47 nr). Från Angola äro framför allt stammarna chokwe (kioko) och ngangela väl representerade genom föremål belysande olika sidor av folkens liv. Av särskilt intresse äro de masker och dräkter, som användes i samband med omskärelsen, musikinstrument, kvinnoperuker och föremål för magiskt bruk vid olika tillfällen. I chokwe-samlingen ingår ej mindre än 70 magiska föremål. En annan stor grupp består av kammar (hårprydnader) av vilka många äro konstnärligt snidade, visande människohuvuden eller geometrisk ornering. Från ngangela må särskilt nämnas träskulpturer (förfädersbilder,

jaktamuletter m. m.) och från karanga lerkärl av olika typer i svart och rött (bl. a. ett rituellt kärl med två mynningar), gamla träplattor med utskurna ornament för divination samt värdighetstecken och andra svåröverkomliga föremål, som tillhört en medicinman.

Genom prof. Bolinders afrikanska resa har en hittills kännbar lucka fyllts i samlingarna, museet ägde förut knappast något alls från de av honom besökta områdena. Såsom nämnts i föregående års berättelse, står museet främst i tacksamhetsskuld till svenska regeringen, som genom understöd ur lotterimedelsfonden möjliggjorde resan, men även till av Bolinder anskaffade mecenater, Rederiaktiebolaget Transatlantic m. fl., liksom till dem som understött B:s arbete i fält: portugisiska och brittiska myndigheter, mr. J. H. Pierce i Swaziland och Svenska Kyrkans missionärer i S. Rhodesia, främst biskop Erik Sundgren och pastor H. von Sicard.

Prof. Bolinder har överlämnat ca 170 dupletter från huvudsakligen Angola till Göteborgs musei etnografiska avdelning, som tack för från Göteborg lämnat understöd till hans expedition.

Professor G. P. Lestrade, Kapstaden, som i februari besökte Sverige, har haft älskvärdheten översända 18 etnografiska föremål från Sydafrika, representerande venda, pedi, swazi, rotse och olika tsuana(betjuana)-grupper m. fl. I gåvan, som består av kärl av trä och lera, korgar, djurskulpturer i trä och horn m. m., ingå några numera svåröverkomliga föremål: en träfigur från pedi, visande en flicka i initiationsdräkt, en initiationsprydnad för venda-flicka och en gammal hacka från ngwato (tsuanastam). Gåvan hemfördes fraktfritt med en av Transatlantics båtar.

Miss E. Dora Earthy, Truro, Cornwall, England — vars bekantskap föreståndaren gjorde på internationella kongressen för antropologi och etnologi i Bryssel 1948 — har förärat 16 föremål från valenge, ett hittills i museet icke representerat folk (tatueringsredskap, ryggskrapor, amuletter m. m.) och 5 från chopi (bl. a. magiskt skyddande prydnader burna av flickor vid initiationsriterna). Båda folken bo i s. Portugisiska Östafrika och miss Earthy har skildrat dem i sin bok »Valenge women» (Oxford 1933). I gåvan ingick även en slunga och ett stycke tyg från kissifolket i Liberia.

Professor Fritz Behrend, Berlin, har utökat sin gåva förra året med 15 av honom 1910 från kinga-folket n. om Njassasjön hemförda föremål. Gåvan översändes genom Svenska Generalkonsulatets i Berlin försorg. Särskilt märkes en numera sällsynt hacktyp (helt av trä), 4 danstrummor och 2 lädersköldar av ovanlig typ, den största 148 × 30 cm.

Disponenten, bergsingenjör Janne Kempe, Ludvika, har skänkt 39 etnografiska föremål från Zululandet, vilka hemförts

av givarens broder prosten Reinhold Kempe, som på sin tid var missionär bland zuluerna. Han sände 1907 museet en zulusamling, vilken denna gåva förträffligt kompletterar.

Svenska Kyrkans Missionsstyrelse har skänkt 12 föremål från zuluer och karanga (S. Rhodesia), bl. a. barktyg från de senare.

Herr Cardale Luck, Fort Hare, Sydafrika, har skänkt två rökpipor av lera från Dodoma, Tanganjikaterritoriet (D. är en station på järnvägen Daressalam—Tabora).

Direktören jur. kand. Wollmar Orre har förärat en gammal fullständig s. k. *mukisho*-dräkt (ansiktsmask, tröja, byxor, vantar och fotbeklädnad) från chokwe i sv. Belgiska Kongo. Den är hemsänd av givarens broder, herr Sigfrid Orre, Katanga, Belgiska Kongo, och utgör ett utmärkt komplement till G. Bolinders samlingar från chokwe i Angola.

Herr A. Anisimovs, Stockholm, har skänkt 35 föremål från Elfenbenskusten och Franska Guinea. Jfr »Inköp» nedan.

Konstnären Lars Norrman har överlämnat 8 föremål från sin vistelse i Mauritanien i Franska Västafrika 1946—1947: en vackert bemålad liten lädersäck för ris el. hirs och två dolkar äro från maurer, de övriga föremålen från negrer i Kayes.

Antikvitetshandlare C. H. Lundgren har skänkt en hatt från franskt område s. om Gambiaflodens mynning och civilingenjör Nils Gellerstedt en dolk med pärlstickad skida, troligen från Anglo-Egyptiska Sudan.

Asien.

Öst- och Central-Asien.

Från Hedinexpeditionen ha åter ett betydande antal värdefulla föremål överlämnats. År 1934 hopbragte herr Georg Söderbom en intressant etnografisk samling hos *lop*-folket vid Tarimfloden, vilken först nu kunnat identifieras, sedan insamlaren kommit till Sverige. De s. k. *loplik* är ett turki-talande fiskarfolk med primitiv materiell kultur. Samlingen omfattar fiskredskap, spånads- och vävredskap, husgeråd av trä etc. och kompletterar utmärkt den samling från samma trakter, som Sven Hedin överlämnade 1903. Hedinexpeditionen har också av G. Söderbom till museet inlöst ett antal välbevarade *hsi-hsia*-tryck, *sutra*-texter, bl. a. två stora blocktryck återgivande Buddha med omgivande gudaförsamling. De måste stamma från tiden 1000—1300 e. Kr. då tanguterna behärskade delar av Mongoliet och nv. Kina. Vidare har Hedinexpeditionen ur framlidne banktjänstemannen Karl Johnssons, Stockholm, kvarlåtenskap förvärvat en kinesisk silkegobeläng, troligen en kopia av en landskapsmålning. Vävnaden torde kunna dateras till 1600-talets senare del el. 1700-talets början.

Georg Söderbom har personligen skänkt de föremål, han under de senaste åren insamlat i norra Kina och Mongoliet. Särskilt intressant är en stor målning från Yang-yuan, en liten stad sv. om Kalgan. Den lär äga samband med den lokala rävkulten. I samlingen ingår vidare amuletter mot smittkoppor för barn, mongolisk-tibetanska medicinpåsar av läder, en säregen lamaistisk tempelmålning, kinesiska kortspel, en omfångsrik kollektion populära kinesiska tryck, amuletter tagna från stupade japanska soldater etc.

Genom byte mot publikationer och dupletter har Hedinexpeditionen för museet förvärvat fem kinesiska bokverk, behandlande etnografiska företeelser (från National Library of Peiping), en samling japanska träsnitt av Utamaro, Hokusai, Hiroshige m. fl. (från konstnären Einar Lynge-Ahlberg) samt det dyrbara bokverket »Tibetan painted scrolls» (Rom 1948) av professor Giuseppe Tucci (från författaren). Vidare har genom byte med C. H. Lundgrens Antikhandel förvärvats en stor samling kinesiska sigillstampar, som tidigare ingått i den bekanta Li Hung-chang-samlingen och senare tillhört fru Elsbeth Funch, Ökna.

Amanuensen Gerhard Bexell har skänkt två mongoliska kranier från gravplatser i Inre Mongoliet.

Byråchefen Malte Pripp, tidigare chargé d'affaires i Kina, har skänkt ett mycket stort tempelbroderi från Ningpo. Det har sannolikt utgjort omramningen till en stor gudabild och upptar ett stort antal broderade små gudabilder samt inskriptioner, upptagande namnen på de donatorer, som bekostat denna tempelgåva.

Fru Tua Ström har överlämnat ett vackert broderat kinesiskt bordsförhänge, som ursprungligen förvärvades i Moskva av hennes framlidne make, skriftställaren Fredrik Ström.

Dr Carl Spira har utökat sin 1940 överlämnade samling med en stor kinesisk inskriptionstavla, två målningar samt en bronsvas.

Från Japan och Kina stammar den samling, 74 föremål, som enligt testamentarisk föreskrift överlämnats ur fru Edith Munthes kvarlåtenskap. Den utgöres av målningar, porslin, svärd och svärdfästen, cloisonnévaser, modeller m. m. På 1890-talet förvärvades dessa föremål av fru Munthes make, den sedermera som marinhistorisk författare kände kommendören Arnold Munthe, som då i fransk tjänst vistades i Östasien.

Civilingenjör Nils Gellerstedt har skänkt en kinesisk geomantisk kompass. I Svenska Kyrkans Missionsstyrelses donation (se nedan) ingå från Kina ett glödbäcken med korginklädsel samt en kniv med fodral i form av hopfälld solfjäder.

Indien—Indonesien.

För första gången på många år har museet fått ett större tillskott till de indiska samlingarna. Svenska Kyrkans Missionsstyrelse har nämligen till museet överlämnat en stor del av de föremål, som dess missionärer insamlat i Sydindien. Bland dessa märkas en gudabild av sten, gamla offerknivar, oljelampor, textilredskap, fiskredskap, dräktplagg m. m. Även en stenskulptur från Bali har funnit väg till denna samling.

Direktör Tore Bjerke har skänkt ett brokadfragment, som troligen stammar från Indien.

Generalkonsul Sven Lehman har överlämnat en gammal armring av brons från Sumatra samt en bronsyxa från indo-javansk tid, funnen i Bantamområdet, Java.

Civilingenjör Nils Gellerstedt har donerat fyra kriser från Java samt en hjälm av persisk-indisk typ.

Professor Ture Arne har skänkt en av honom i Teheran inköpt persisk päls.

Amerika.

Museets mångårige vän direktör A. E. Paulson, New York, har utökat sin 1923 till museet skänkta stora samling arkeologiska föremål från Mexico med fyra synnerligen förnämliga gravurnor från zapotekerna i staten Oaxaca. Samtliga äro av i museet tidigare icke representerade typer och en torde vara i sitt slag fullständigt unik. Den är ovanligt stor, kroppen har den för de zapotekiska figururnorna karakteristiska ställningen och formen men huvudet är av en helt främmande typ.

Likaledes har en annan av museets frikostiga gynnare, som önskar vara okänd, kompletterat sina tidigare skänkta arkeologiska samlingar från Perus kustland. Han har således överlämnat 17 pincetter för hårutdragning, tillverkade av guldkopparlegering, silver och koppar samt 12 benredskap, som använts vid vävning. De förra äro funna i gravar i Huarmeyområdet, de senare i Nasca.

Ytterligare gåvor från Amerika ha överlämnats av:

antikvarie Gustaf Hallström, arkeologisk samling gjord av givaren vid grävningar på Florida Keys 1948—1949;

herr William A. Peterson, Petersburg, Florida, 5 primitiva stenföremål från Californien;

fil. lic. Åke Hultkrantz, förkläde och fjäderdun från örnens stjärt, som användas vid soldansen hos Wind River Shoshoni, Wyoming;

fältveterinär Harry Stålhammar, betsel från apacheindianerna (komplement till den i 1948 års berättelse nämnda samlingen);

professor PERCY QUENSEL 20 arkeologiska lerfigurer och huvuden från Mexico samt två bolastenar från Patagonien;

herr FREDRICK A. PETERSON, Mexico City, 47 arkeologiska lerhuvuden och delar av lerfigurer från Mexicodalen samt 23 avgjutningar av dylika;

generalkonsul dr THEODOR G. WANNER, Stuttgart, avgjutning av mexikansk stenfigur, föreställande Quetzalcoatl, i Museum für Völkerkunde, Linden-Museum, Stuttgart;

docent G. MONTELL ett arkeologiskt lerkärl från Chiriquí, Panama;

dr JORGE VON HAUENSCHILD, Córdoba, Argentina, keramikfragment från stratigrafiska grävningar i Santiago de Estero, n. Argentina.

Inköp.

Afrika.

Av herr A. ANISIMOVS, Stockholm, har, för räntemedel ur Carl von Platens fond, inköpts 30 föremål ur en av honom under året hemförd samling från Franska Västafrika, de flesta från Elfenbenskusten och Franska Guinea. Av särskilt intresse äro 5 dansmasker och 2 miniatyrmasker (den ena av sten) samt några bronsföremål och musikinstrument. Franska Västafrika är tyvärr mycket svagt representerat i museet. Till vardera av två masker — från guerzé (gerse)-folket — hör en säck, i vilken de förvaras, när de ej användas, för att kvinnor och andra obehöriga ej skola se dem.

Ytterligare ha inköpts en sköld från hadendoa, nö. Afrika, och en ännu ej lokalbestämd yxa av koppar med skaft av samma metall.

Asien.

För räntemedel ur Didrik Bildts fond ha inköpts: 5 *tsuba* och 6 *netsuke* av hög kvalitet, ett intressant japanskt manuskript med teckningar, skildrande yrkesmän och hantverksmetoder samt en bok med träsnitt av Hokusai.

Från Kina ha förvärvats en glasmålning, föreställande en teaterscen med en mängd figurer, samt en gravfigur från Handynastien.

Av indiska föremål ha inköpts en stor vävnad med guldtrådsmönster från Benares, en stämpel för religiöst bruk samt ett svärd av nepalesisk typ. Ytterligare nyförvärv utgöras av ett svärd med bygel från Celebes samt en halsring (?) av mässing, troligen från Sydöstasien.

Amerika.

Av fröken BODIL CHRISTENSEN, México City, ha inköpts 18 snidade och målade träfigurer samt en vävd gördel till kvinno-

dräkt från Quetzalan i staten Puebla, två vävstolar och två sländor från Ichcateopan i staten Guerrero samt ett par sandaler från Yalalag i staten Oaxaca.

Penninggåvor och understöd.

Här må lämpligen nämnas att Kungl. Maj:t till Vetenskapsakademiens deposition ställt ett belopp av 950 kronor för katalogisering av de av professor G. BOLINDER under året till museet från Angola m. m. hemförda samlingarna.

Ur anslaget för utgivande av lärda verk har föreståndaren erhållit 600 kronor för fortsatt utgivande av »Statens etnografiska museum, Smärre Meddelanden». Nr 22 har utkommit under året (se nedan).

Styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse har tilldelat museet 2,000 kronor för fortsatt utgivande av dess internationella tidskrift Ethnos.

Föreningen Riksmusei Vänner har skänkt kronor 246: 92.

Direktör DOUGLAS LUNDGREN har som gåva från théfirman James Lundgren & Co., Göteborg, donerat 2,750 kronor för underhåll av det 1935 av firman och Mr. G. FUJIHARA, Tokyo, uppförda och skänkta teceremonihuset i museets park.

A.B. Svensk Filmindustri har överlämnat 400 kronor.

Till alla såväl under denna rubrik som i det föregående nämnda frikostiga vänner och gynnare står museet i stor tacksamhetsskuld.

Gåvor till bildarkivet.

A.B. Svensk Filmindustri har genom fil. lic. BERTIL LAURITZEN skänkt ett nytt negativ och kopia av de delar med värdefullt etnografiskt innehåll av en film från norra Australien, som hemfördes för ca 35 år sedan av fil. dr ERIC MJÖBERG. Filmindustris laboratorium har nått ett storartat resultat i sin behandling av denna illa medfarna film.

Fru LILLY BORG, Santa Barbara, Californien, har förärat en oljemålning, föreställande indianer torterande en vit man.

Som vanligt har Hedinexpeditionen överlämnat ett stort antal fotografier och annat bildmaterial.

Fru KITTY APENES, Fredrikstad, Norge, har skänkt en betydande samling negativ och kopior ur hennes sons, framlidne ingenjör OLA APENES' samlingar från Mexico.

Ur fru EDITH MUNTHES kvarlåtenskap har genom testamentariskt förordnande överlämnats två japanska album, innehållande fotografier av landskap, folktyper m. m.

En anonym givare har genom intendenten fil. lic. GUNNAR JUNGMARKER överlämnat 26 xylografiska bokillustrationer, huvudsakligen från Indien, vilka tillhört Meyers Klichéanstalt.

Bilder ha även överlämnats av:

arkitekt Sven Berg, 10 fotografier av museets japanska husmodell;

professor Gustaf Bolinder, 6 vykort visande etnografiska föremål i Livingstone Memorial Museum, Livingstone, N. Rhodesia;

pastor Harald von Sicard, 3 etnografiska fotografier från S. Rhodesia;

intendenten fil. dr Torsten Lenk, 2 fotografier från Egypten.

Bildarkivets samlingar ha även utökats genom inköp:

3 kopparstick från 1600-talet visande exotiska folktyper och 6 fotografier från Elfenbenskusten.

Depositioner.

Från Stockholms Högskola ur professor C. G. Bergmans donation till högskolan ett spjut, ett pilkoger och en ansiktsmask från Japan samt en träfigur från Belgiska Kongo;

av fru D. Geijer, Uppsala, en stor kyllåda av metall, helt klädd med dekoration i cloisonné, hemförd från Peking efter boxarupproret, och av fil. kand. Gunnar Martin 12 akvareller, återgivande kinesiska arkitekturdetaljer.

Konstnären greve Björn von Rosen har deponerat ett antal stenredskap av mikrolitisk typ samt slagskärvor av flinta, bergkristall och obsidian, som han fann under utskjutande klippor etc. (troligen boplatser) i trakten av Harar, Etiopien. De äro behandlade och avbildade i hans bok »Berget och solen», Stockholm 1949.

Nationalmuseum har från museet fått låna tre små lackerade askar (*inro*) från Japan, Uppsala Universitetsbibliotek en tryckt tibetansk bok samt tibetanska manuskript från Östturkistan (arkeologiska fynd från Khotan-området) och Svenska Kyrkans Missionsstyrelse, Uppsala, två lejonfigurer av metall, en buddhabild av förgylld brons samt ett broderi på siden, samtliga från Kina.

Till Konstfackskolan har utlånats tio föremål från Nya Guinea och Nya Britannien.

Boksamlingen.

Museets bibliotek har ökats genom gåvor, byte och inköp.

Skrifter från utländska institutioner:

University of New Mexico, Albuquerque; Koninklijke Vereeniging Indisch Instituut, Amsterdam; Sociedad Cientifica del Paraguay, Asunción; The Baroda State Museum and Picture Gallery, Baroda; Ciba Produkter, Basel; Museum für Völkerkunde

und Schweizerisches Museum für Volkskunde, Basel; Seminar Schönecek, Beckenried; University of California Press, Berkeley; Bernisches Historisches Museum, Bern; University of Colorado Studies, Boulder; Universitetets etnografiska institut, Budapest; Instituto Etnico Nacional, Buenos Aires; Universidad de Buenos Aires, Facultad de Filosofía y Letras, Instituto de Antropología, Buenos Aires; National Museum of Southern Rhodesia, Bulawayo; Norsk Folkemuseum, Bygdøy; Peabody Museum of American Archaeology and Ethnology, Harvard University, Cambridge, Mass.; The J. W. Jagger Library, The University of Cape Town, Cape Town; The University of Cape Town, School of African Studies, Cape Town; Chicago Natural History Museum, Chicago; The University of Chicago, Department of Anthropology, Chicago; Universidad de Santo Domingo, Ciudad Trujillo; Instituto de Antropologia, Faculdade de Ciências da Universidade, Coimbra; Instituto de Arqueologia, Lingüistica y Folklore »Dr. Pablo Cabrera», Universidad Nacional de Córdoba, Córdoba; Institut Français d'Afrique Noire, Dakar; Istituto di Paletnologia, Firenze; Deutsche Gesellschaft für Kulturmorphologie vom Frobenius-Institut an der Johann Wolfgang Goethe-Universität, Frankfurt am Main; The University of Florida, Gainesville; Instituto Indigenista Nacional, Guatemala; La Sociedad de Geografía e Historia de Guatemala, Guatemala; Museum für Völkerkunde und Vorgeschichte, Hamburg; Ecole Française d'Extrême Orient, Hanoi; Bernice P. Bishop Museum, Honolulu; Osmania University, Hyderabad; Uni-Ver, Organo de la Universidad Veracruzana, Jalapa; Museet for Koldinghus Len, Koldinghus; Sarawak Museum, Kuching; Nationalmuseet, Den etnografiske Samling, Köpenhamn; Rijksmuseum voor Volkenkunde, Leiden; City of Liverpool Public Museums, Liverpool; The British Council, London; The Royal Anthropological Institute, London; Société Polonaise d'Ethnologie, Lublin; Uniwersytet Marii Curie-Sklodowskiej, Lublin; Seminario de Historia Primitiva del Hombre, Madrid; Manchester Museum, Manchester; The American Anthropological Association, Menasha; Universidad Nacional de Cuyo, Mendoza; Sociedad Mexicana de Antropologia, Mexico; Fundamentalnaja Biblioteka, Akademija Nauk, Moskva; Rivista de Etnografia, Napoli; Peabody Museum, Yale University, New Haven; Yale University Press, New Haven; Museum of the American Indian, Heye Foundation, New York; Viking Fund, New York; Universitetets Etnografiske Museum, Oslo; Canada Department of Mines, National Museum of Canada, Ottawa; Pitt Rivers Museum, Oxford; International Museum Council, Paris; Société des Africanistes, Paris; Société des Américanistes, Paris; Société d'Ethnographie de Paris, Paris; Société des Océanistes, Paris; The University Museum, Philadelphia; Junta de Província do Douro-

Litoral, Porto; Sociedade Portuguesa de Antropologia e Etnologia, Porto; Anthropos-Institut, Posieux-Froideville; Museo Nacional, Rio de Janeiro; Scuola di studi storico-religiosi della università di Roma, Roma; Museum voor Land- en Volkenkunde en Maritiem Museum »Prins Hendrik», Rotterdam; Museo Nacional de Costa Rica, San José; Eusko-Jakintza, Sare; Musée du Congo Belge, Tervuren; Tromsö Museum, Tromsö; Biblioteca Central de la Universidad Nacional de Tucumán, Tucumán; Carnegie Institution of Washington, Division of Historical Research, Washington; Smithsonian Institution, Bureau of American Ethnology, Washington; Smithsonian Institution, Institute of Social Anthropology, Washington; Museum für Völkerkunde, Wien; Sammlung für Völkerkunde der Universität Zürich, Zürich.

Skrifter från svenska institutioner:

Armémuseum; Ciba Produkter A.B.; Generalstabens Litografiska Anstalt; Göteborgs Museum; Hedinexpeditionen; Institutet för folklivsforskning vid Nordiska Museet; Jönköpings läns hembygdsförbund; Kulturhistoriska Museet, Lund; Kungl. Livrustkammaren; Lunds Universitets Folkminnesarkiv; Malmö Museum; Nationalmuseum; Naturhistoriska Riksmuseet; Naturhistoriska Riksmuseets evertebratavdelning; Nordiska Museet; Norrbottens läns hembygdsförening, Luleå; Riksdagsbiblioteket; Röhsska Konstslöjdmuseet, Göteborg; Statens Hantverksinstitut; Stockholms Stadsmuseum; Stockholms Stads Statistiska Kontor; Svenska Institutet; Svenska Mongolmissionen; Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi; Sydsvenska Geografiska Sällskapet, Lund; Tekniska Högskolans Bibliotek; Tekniska Museet; Uppsala Universitets Geografiska Institution; Utrikesdepartementet; Vattenfallsstyrelsen; Vetenskapsakademiens Bibliotek; Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien; Östasiatiska Samlingarna.

Följande enskilda personer ha sänt publikationer:

Dr Jorge Dias, Porto, dr H. P. Disselhoff, München, miss E. Dora Earthy, Truro, Cornwall, England, prof. P. K. Gode, Poona, Indien, mr. John W. Griffin, Gainesville, Florida, prof. W. A. Grootaers, Heverlee-Leuven, Belgien, prof. M. Gusinde, Wien, mr. H. P. Kraus, New York, dr Jaap Kunst, Amsterdam, dr J. P. Lebeuf, Paris, dr C. Lévi-Strauss, Paris, herr Cardale Luck, Fort Hare, Sydafrika, dr A. Métraux, Paris, prof. L. Pales, Dakar, prof. O. Reche, Hamburg, prof. A. Steinmann, Zürich, prof. F. Termer, Hamburg. — Kapten Gösta Bertel, prof. G. Bolinder, byråchefen överste Einar O. Bratt, ingenjör J. Holger Graffman, fil. lic. Åke Hultkrantz, doc. Sture Lagercrantz, fil. lic. Hjalmar Larsen, prof. G. Lindblom, doc. S. Linné, doc. B. Lundman, doc. Gösta Montell, prof. Helge Nelson, minister Axel Paulin, doc. Olof H. Selling.

Besökande.

Tre utländska forskare ha en längre tid haft arbetsplats och idkat studier i museet:

Dr P. J. Maringer, Anthropos-Institut, Posieux-Froideville, Fribourg, Schweiz, har under året fortsatt bearbetningen av Hedinexpeditionens arkeologiska material från Mongoliet. Efter avslutat arbete avreste han den 4 november 1949.

Professor Franz Termer, Hamburg, inbjuden till Sverige genom Svenska Institutet, har studerat amerikansk litteratur och dr Pentti Aalto, Helsingfors, har katalogiserat museets mongoliska manuskript och böcker.

Bland övriga utländska besökare märkas:

Konsthandlaren Edgar Beer, Bryssel, miss Elizabeth M. Begg, York (museiteknik), dr H. Brand, Zürich, författaren R. Broby-Johansen, Köpenhamn (primitiv konst), herr J.-P. Dubosc, Paris (Kina), konservator J. Falkenberg, Oslo (Australien), mr. Raphael Girard, Cobán, Honduras (mexikansk arkeologi), prof. G. Gjessing, Oslo, dir. B. S. Guha, Calcutta, arkitekt Hans Hansen, Köpenhamn (kinesiskt arkitekturmåleri), konservator Hans Helbaek, Köpenhamn (kulturväxter), mr. Thomas Hill, Los Angeles (keramik), fil. mag. Auvo Hirsjärvi, Helsingfors, prof. Sverre Holm, Oslo, legationssekreterare R. F. Isar, dr Karl Jettmar, Wien, prof. Wilhelm Koppers, Wien, fru Julia Krenov, Seattle (litteratur över tjuktjer och tunguser), konsul Oscar P. Landmann, São Paulo, arkitekt Harald P. Larsen, Köpenhamn (teeremonihuset), prof. G. P. Lestrade, Kapstaden, museumsinspektör André Leth, Köpenhamn, prof. Augustin Lodewyckx, Melbourne, dr Norbert Mylius, Wien, minister Ratan Nehru och madame Rajan Nehru (Indien), mr. William F. C. Ohly, London (asiatiska samlingarna), Portugals chargé d'affaires i Sverige dr E. Patricio, studenten R. N. Pehrson, Chicago (lappar), prof. Paul Radin, Berkeley, konstnären Haruo Sezaki.

Bland svenska besökande för studier etc. må nämnas:

H. E. Statsministern samt statssekreterare N. Lorichs, kanslirådet greve A. Ehrensvärd och byråcheferna T. Arén och B. Öhman för att bese de av prof. G. Bolinder hemförda samlingarna. Vidare optiker Otto Ahlström (undersökt och katalogiserat kinesiska glasögon), fil. lic. Efraim Andersson, fil. kand. Bengt Anell, Uppsala (fiske i Söderhavet), skådespelare Benkt-Åke Benktsson, Göteborg (masker m. m.), fil. dr Eva Bergman, amanuens Gerhard Bexell, lektor Birger Bohlin, Halmstad, missionssekreterare Hjalmar Brundin, Uppsala, kapten Yngve Eiserman, Kapstaden, fru Gabriella Gadelius,

fil. dr AGNES GEIJER, konstnären ERIC GRATE, fil. lic. BO GYLLENSVÄRD (Kina och Japan), antikvarie GUSTAF HALLSTRÖM, herr KARL HILL, Shanghai, direktör GUSTAF VON HOFSTEN, amanuens K. G. HULTÉN (eskimåkonst), intendent K. G. IZIKOWITZ, Göteborg, generalkonsul och fru SVEN KARELL, Lima, ingenjör ÅKE KISTNER, textilkonstnärinnan GUNNEL KJELLGREN, Göteborg, fil. lic. HJALMAR LARSEN, fil. lic., teol. kand. BIRGER LINDSKOG, Uppsala, herr CARDALE LUCK, Fort Hare, Sydafrika, arkitekt ÖRJAN LÜNING (primitiv arkitektur), dr rer. pol. KARL MALMSTEN (Benin), forskningsresanden GÖSTA MOBERG, grevinnan GERTRUD MÖRNER, fröken RUTH NATHORST, fil. dr GÖRAN AXEL NILSSON, minister AXEL PAULIN, direktör A. E. PAULSON, New York, fil. dr STIG RYDÉN, Göteborg, fil. dr TONI SCHMID (tibetanska texter och målningar), prof. OSVALD SIRÉN (Kina, fornamerikanska kulturförbindelser), prof. CARL SKOTTSBERG (fornamerikanska kulturförbindelser), prof. HELMER SMITH (tibetanska texter), fru INEZ STENBERG, textilkonstnärinnan ANNE-MARIE SUNDÉN, direktören, f. d. statssekreteraren RAGNAR SUNDÉN, fil. lic. BERTIL SÖDERBERG (afrikanska musikinstrument), herr K. GEORG SÖDERBOM, Ninghsia, Kina, fil. lic. JAN SÖDERSTRÖM (Söderhavet), missionssekreterare GÖRAN WIDMARK, Uppsala.

Utställningar m. m.

Den 1948 öppnade tillfälliga utställningen »Negerkonst» har kvarstått ända till den 14 november, då lokalens omändring började.

Under vårterminen förevisades samlingarna för skolklasser av amanuensen G. WEBE på uppdrag av folkskoledirektionen i Stockholm. 77 klasser med 1,830 elever deltogo. Det sammanlagda antalet besökande skolelever är 3,786. Bland gruppbesöken märkas: Teckningslärareinstitutet, Konstfackskolan, Brunssons Vävskola, Carl Malmstens Verkstadsskola, Berghs Reklamskola, Kristendomslärarnas förening, Statens Hantverksinstituts specialkurs för träbildhuggare, Dagens Nyheters lärlingsskola m. fl. Visningar ha för åtskilliga grupper utförts av assistenterna och herr AXEL TÖRNBLOM.

Inalles ha utställningarna under året besökts av 16,035 personer.

Publikationer.

Följande publikationer, helt eller delvis grundade på material i museet eller utarbetade vid detta, ha utkommit under året:

LINDBLOM, G., The one-leg resting position (Nilotenstellung) in Africa and elsewhere. Statens etnografiska museum, Smärre Meddelanden nr 22. Stockholm 1949. 34 s., 15 fig., 1 karta.

LINDBLOM, G., In memoriam: Eric von Rosen. Ethnos 1949. 6 s., 1 fig.
LINNÉ, S., Kerus: Inca wooden cups. Ethnos 1949. 22 s., 1 pl., 11 fig.
——, Fornamerikas konst. Ur Konstens Världshistoria, Fjärde Delen. Stockholm 1949. 42 s., 37 fig.
——, Excavaciónes arqueológicas efectuadas en México, 1948. Boletín Bibliográfico de Antropología Americana, Vol. XI. México 1949. 3 s.
——, Kampen om kolonierna och herraväldet på haven. Hur Amerika erövrades av spanjorerna (Ernst Söderlund, Med plog och svärd II. Stockholm 1949). 11 s., 2 fig.
MONTELL, G., Ur den kinesiska sedelns tusenåriga historia. Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad, Nr 4, Stockholm April 1949. 5 s., 1 fig.
——, Introduction till V. Sylwan, se nedan. 7 s., 1 karta, 1 pl.
SYLWAN, VIVI, Investigation of silk from Edsen-gol and Lop-nor. The Sino-Swedish expedition, publ. 32: VII. Archaeology 6. Stockholm 1948. 180 s., 105 fig., 27 pl.

Tidskriften Ethnos har under året (dess 14 årgång) utkommit med 200 s., 118 fig. och 1 färgplansch.

Gerhard Lindblom.

Gudabild av sten från Sydindien.
(Gåva av Svenska Kyrkans Missionsstyrelse, Uppsala).

Zapotekisk gravurna från San Lorenzo Alvarados, Tlacolula i staten Oaxaca, Mexico. Höjd 37 cm.
(Gåva av Dir. A. E. Paulson, New York).

Zapotekisk gravurna från San Lorenzo Alvarados, Tlacolula i staten Oaxaca, Mexico. Höjd 38 cm.
Gåva av Dir. A. E. Paulson, New York).

Stor gravurna från Comitán de las Flores, staten Chiapas, Mexico. Höjd 47 cm.
(Gåva av Dir. A. E. Paulson, New York).

Stat för Statens Etnografiska museum.

Budgetåret 1950—1951 enl. K. br. den 2/6 1950.

Inkomster.

Statsanslag:

VIII B. 26. Avlöningar, förslagsanslag:		
1) Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	38,300: —	
2) Avlöningar till icke-ordinarie personal	50,000: —	
3) Rörligt tillägg, förslagsvis	8,900: —	97,200: —
VIII B. 27. Omkostnader, förslagsanslag:		
1) Sjukvård m. m., förslagsvis	400: —	
2) Expenser	37,800: —	38,200: —
VIII B. 28. Underhåll och ökande av samlingarna m. m., reservationsanslag:		
1) Tjänsteresor i Sverige	250: —	
2) Ordnande, vård och förkovran av samlingarna . .	4,750: —	5,000: —
	Kronor	140,400: —

Utgifter.

A. *Avlöningar:*

	Löne-grad	klass	Enligt stat	
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän.				
1 professor och föreståndare	33	36	17,040: —	
1 museiassistent	26	29	13,224: —	
1 museibiträde	11	14	6,336: —	
Vikariatsersättningar			1,700: —	38,300: —
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.				
a) E. o. tjänstemän:				
1 museiassistent	26	28	13,224: —	
1 museibiträde	11	14	6,336: —	
1 vaktmästare	9	10	5,280: —	
1 nattvakt	9	11	5,556: —	
b) Övriga utgifter:				
1 skrivbiträde			2,200: —	
1 eldare			3,240: —	
1 tillsyningsman för museets byggnader			200: —	
Bevakningsbiträden			10,000: —	
Vikariatsersättningar och diverse handräckning m. m.			3,964: —	50,000: —
3. Rörligt tillägg				8,900: —
			Transport	97,200: —

	Transport	97,200: —
B. *Omkostnader:*		
1) Sjukvård	400: —	
2) Bränsle, lyse och vatten	19,000: —	
3) Övriga expenser	18,800: —	38,200: —
C. *Underhåll och ökande av samlingarna:*		
1) Tjänsteresor i Sverige	250: —	
2) Ordnande, vård och förkovran av samlingarna	4,750: —	5,000: —
	Kronor	140,400: —

Statens etnografiska museum i september 1950.

H. Froste.

Uppsala 1950. Almqvist & Wiksells Boktryckeri AB 504064